

**НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ВИКЛАДАННЯ
ОБЛКОВИХ ДИСЦИПЛІН У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ
ЕКОНОМІЧНОГО СПРЯМУВАННЯ**

Щоб бути гарним викладачем, потрібно любити те, що викладаєш,
і любити тих, кому викладаєш.
/ В. Ключевський /

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Сучасний стан розвитку освіти в нашій країні потребує постійного підвищення ролі викладача. Саме діяльність викладача направлена на інтелектуальний розвиток нації та формування професійної компетентності фахівця.

Закон України «Про вищу освіту» визначає необхідність розвитку освіти, а саме запровадження інноваційних технологій підготовки педагогічних працівників та підвищення ефективності. Актуальною тенденцією сучасної вищої освіти є гуманізація професійної підготовки майбутніх фахівців, яка забезпечує всебічний розвиток особистості, індивідуальний підхід до суб'єктів навчальної діяльності. Турбота про освіту на державному рівні, створення необхідних умов навчання, професійна підготовка фахівців – запорука формування інтелектуального потенціалу народу.

Отже, проблема у загальному вигляді полягає у формуванні такої навчальної діяльності у Вищих навчальних закладах (далі – ВНЗ), яка би забезпечила дотримання міжнародних стандартів вищої освіти в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій та виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. У дослідженнях останніх років висвітлюються певні аспекти організації та методики викладання економічних дисциплін такими вченими-науковцями як: М.В. Артюшина (інноваційно-

зорієнтоване навчання студентів), Л.О. Савенкова (формування комунікативної компетенції педагогів в умовах економічного ВНЗ), Г.М. Романенко (проектування навчальних технологій), Г.О. Ковальчук (формування професійних педагогічних умінь), І.М. Міщенко (формування психолого-педагогічної компетентності) та іншими. У працях В.В. Завірюхи висвітлено питання формування здатності студентів до професійного самозростання в умовах інноваційного навчання в економічному ВНЗ; Г.М. Романенко розглянуто чинники результативності самостійної роботи студентів економічних університетів.

Проблеми підготовки фахівців з обліку та аудиту в контексті інтеграційних і глобалізаційних процесів досліджували українські вчені: М.І. Бондар, Н.О. Бондаренко, Я.Д. Крупка, О.В. Карпенко, О.В. Кравченко, І. Лазаришина, О. Павелко, Т.В. Гладких, В.О. Подольська та інші. Проте проблеми забезпечення якісного викладання облікових дисциплін у ВНЗ економічного спрямування все ще потребують додаткових досліджень. Вирішення даної проблеми передбачає використання сучасних педагогічних технологій, активних форм і методів навчання, які сприяють підвищенню ефективності підготовки майбутніх фахівців з обліку та аудиту.

Сьогодні підготовка фахівців з обліку та аудиту, окрім економічних ВНЗ, здійснюється також непрофільними закладами освіти, які не мають можливості якісно проводити навчання згідно загальнодержавних та міжнародних стандартів якості освіти в сфері обліку та аудиту. У таких ВНЗ один викладач викладає по 5-6 дисциплін різних напрямків (облік, аудит, статистика, економіка підприємства та інші економічні дисципліни), викладачі не мають наукових ступенів – все це не може забезпечити якісний рівень підготовки студентів, магістрантів. Тому, на нашу думку, основна проблема полягає у вирішенні на державному рівні питання щодо підготовки фахівців з обліку та аудиту виключно вищими навчальними закладами економічного спрямування.

Мета дослідження полягає у вивченні та обґрунтуванні організаційно-методичної системи викладання облікових дисциплін у вищих навчальних

зкладах економічного спрямування, а також визначення напрямків її вдосконалення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Методика викладання облікових дисциплін як оптимальне поєднання загальнодидактичних методів, прийомів та засобів навчання є світоглядною дисципліною, яка вимагає від викладача відповідного рівня розуміння законів управління та специфіки розвитку бухгалтерського обліку як науки, наявності власного світогляду та економічного способу мислення [1, с. 236].

Одним із основних завдань навчального процесу у вищих навчальних закладах, які здійснюють підготовку з економічних спеціальностей, є цілеспрямована і планомірна підготовка майбутніх спеціалістів до професійної діяльності у сучасному суспільстві.

Навчальний процес – це система організації навчально-виховної діяльності, в основу якої покладено єдність і взаємозв'язок діяльності викладача і студента, спрямованих на досягнення цілей навчання, розвитку особистості студента, його підготовки до професійної діяльності. Ю.К. Бабанський вважає, що процес навчання – це цілеспрямована взаємодія вчителя та учнів, у ході якої розв'язуються завдання освіти, виховання і загального розвитку особистості [2, с. 237].

Єдність діяльності викладача і студента є об'єктивною характеристикою навчального процесу у ВНЗ економічного спрямування, адже у процесі навчання беруть участь два діючі суб'єкти: викладач, діяльність якого спрямована на управління навчально-пізнавальною діяльністю, та студенти, які в процесі навчання засвоюють знання, уміння та навички, регламентовані навчальними планами. При цьому слід враховувати, що процес навчання у вищій школі визначається зовнішніми і внутрішніми чинниками (Рис. 1). До внутрішніх чинників слід віднести особистісні риси студента: особливості його темпераменту, характеру, мислення, пам'яті, пізнавальних можливостей, здібностей, мотивацію учіння, попередній досвід, рівень знань, стиль навчально-пізнавальної діяльності. До зовнішніх чинників відносять: зміст і

методи навчання, рівень професійної підготовки викладача, умови навчання у вищому навчальному закладі, соціальне оточення тощо.

Рис. 1. Процес навчально-пізнавальної діяльності у ВНЗ

Чернилевським Д.В. [3] було запропоновано аксіоматичний підхід, який застосовується при вивченні структури діяльності суб'єктів навчального процесу у ВНЗ. Сутність цього підходу полягає у тому, що чітка таксономія цілей навчання повинна відповідати відбору і проектуванню змісту, формам організації і управлінню навчальним процесом, методам і засобам навчання і з урахуванням досягнутих результатів.

У праці Артюшеної М.В. зазначено, що у сучасних умовах суспільного розвитку особливого значення набуває зорієнтованість освіти на формування інноваційних властивостей особистості. За аналогією з особистісно-зорієнтованим підходом такий підхід в освіті, що надає провідне значення підготовці особистості до життя в змінних умовах, авторка називає інноваційно-зорієнтованим [4, с. 16].

Інноваційно-зорієнтована професійна підготовка бухгалтерів являє собою педагогічну систему, спрямовану на підготовку майбутнього фахівця з обліку та аудиту до інноваційної діяльності. Основною відмінною ознакою такої моделі є її цільова зорієнтованість на підготовку майбутнього фахівця до життя в умовах сучасного, динамічного суспільства, що забезпечує його становлення як активного суб'єкта змін та інновацій, здатного до самостійної ініціації та реалізації інноваційної діяльності. Такий підхід особливо актуальний для економістів-обліковців, оскільки вони працюють в умовах постійних змін законодавства, методичних підходів в обліку, впровадження міжнародних стандартів обліку та звітності тощо. Реалізація даної моделі потребує розробки комплексної стратегії інноваційного розвитку, яка буде забезпечувати розвиток особистості як суб'єкту інноваційної діяльності на рівні діяльнісного, особистісного та соціального компонентів. На рівні діяльнісного компоненту має бути забезпечене максимальна реалізація у навчальному процесі інноваційної діяльності, надання навчальному процесу та процесу професійної підготовки творчого, інноваційного характеру.

На рівні особистісного компоненту мають бути забезпечені прояв і розвиток інноваційних особистісних властивостей, навчання людини засобам прояву й вдосконалення своїх переваг і можливостей [4, с. 17].

Найважливіша роль у навчальному процесі студентів спеціальності «Облік і аудит» належить викладачам. При цьому їх діяльність повинна бути спрямована на активізацію самостійної пізнавальної діяльності студентів. У зв'язку з цим викладачу в своїй повсякденній педагогічній діяльності доводиться вирішувати певні завдання:

- вести викладання свого предмета з оптимальним результатом, тобто, навчати студентів як правильно поступити у нестандартній чи дискусійній ситуації, наприклад, з позиції оптимізації оподаткування;

- направляти розвиток у студентів активної самостійної навчальної діяльності, оскільки робота фахівця з обліку та аудиту у майбутньому буде носити виключно самостійний характер, особливо в умовах поширеної практики на невеликих вітчизняних підприємствах, коли наявний єдиний спеціаліст, який виконує функції і бухгалтера, і економіста, і аналітика, і контролера;

- використовувати в організації та проведенні навчального процесу свій досвід практичної діяльності. Це особливо актуально для бухгалтерської, аудиторської професії, оскільки саме той викладач, що поєднує теоретичну підготовку з практичною діяльністю, може зацікавити студента, підвищити його інтерес до предмету вивчення;

- знаходити дидактичне й психологічне обґрунтування вибору методів, форм і засобів навчання;

- встановлювати необхідне поєднання навчальної роботи з науковим дослідженням студентів у вигляді, наприклад, участі у наукових конференціях, написання наукових статей тощо;

- сприяти всебічному розвитку наукового та загальнокультурного кругозору студентів, виховувати у студентів почуття обов'язку, відповідальності, дисциплінованості, обов'язковості та гідності. В цій царині сучасному викладачу облікових дисциплін слід також допомогти студентам опанувати концептуальні принципи професійної етики бухгалтерів та аудиторів (конфіденційність, професійна компетентність та належна ретельність, незалежність і об'єктивність), ключові положення стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг.

Навчально-пізнавальна діяльність сучасного студента професійно направлена, вона специфічна за своєю метою, умовами, мотивами. Мотивацію можна визначити як процес, в результаті якого певна діяльність набуває для

студента відомого особового сенсу, створює стійкість його інтересу до неї і перетворює зовні задані цілі діяльності на внутрішні потреби.

Одна із найбільш простих методик розвитку мотивації у навчальній діяльності – це створення зацікавленості занять. Більш ефективною в цьому відношенні є методика створення мотиваційно-проблемних ситуацій і постановки спеціальних пізнавальних задач, в яких відображається практичний зміст вивчення облікових дисциплін, впровадження ділових ігор, кейс-методів, тренінгів тощо. Так, наприклад, на обліково-економічному факультеті Одеського національного економічного університету широко використовують активні методи навчання – робота у малих групах на даних створеного у ВНЗ віртуального навчально-тренінгового підприємства. У результаті такої форми активізації аудиторної роботи рівень зацікавленості студентів значно зростає, оскільки вони набувають практичних навичок та вмінь виконання робіт з обліку основних економічних об'єктів активів і зобов'язань згідно з національними Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку та Податковим Кодексом України. У студентів формуються професійні якості, що дозволяють виконувати практичну роботу облікового персоналу за різними посадами (бухгалтер-касир, бухгалтер з обліку запасів, бухгалтер з обліку необоротних активів, бухгалтер з обліку витрат, бухгалтер з управлінського обліку, замісник головного бухгалтера, внутрішній контролер (аудитор), аналітик, головний бухгалтер тощо).

На сьогоднішній день актуальним залишається якісне проведення лекцій та практичних занять у ВНЗ економічного спрямування. Методичне значення лекції полягає насамперед в тому, що лектор розкриває студентам метод науки, за допомогою якого аналізуються економічні явища на підприємстві, в галузі, в країні, у світі.

У побудові та формі викладу лекцій з обліково-аналітичних дисциплін відображаються індивідуальні особливості лектора, його творчий підхід. Але при всьому різноманітті методичних варіацій можна зробити деякі узагальнення та сформулювати основні особливості лекційного методу.

На початку лекції рекомендується коротко нагадати зміст попереднього матеріалу, встановити зв'язок з ним наступної теми. Корисним є попередньо повідомити студентам план лекції. Раціонально побудоване навчання вимагає, щоб у викладі лектора було чітко відокремлено головне та суттєве від другорядного.

Здатність лектора передати навчальний матеріал у живій, образній формі має особливе значення. Лектор, що добре володіє матеріалом, чітко уявляє собі план лекції, пам'ятає її зміст, є фахівцем високого рівня. Він звертається до записів лише в тому разі, коли потрібно навести цитату або дати точне визначення, наприклад, з нормативного джерела. Для наглядного представлення матеріалу у вигляді слайдів на користь буде використання мультимедійної техніки.

На лекціях з облікових дисциплін слід уникати постійних записів студентами визначень та текстів; акцент необхідно зробити на вирішенні ситуаційних задач, цифрових прикладів, аналізі типових практичних ситуацій (кейсів) тощо.

Сприйняття матеріалу значно полегшується, якщо встановлюються причинні зв'язки нових понять (тем, об'єктів обліку) з вже відомими. Важливого значення при цьому набуває логічний стрункий і послідовний виклад та ув'язка викладання з іншими дисциплінами навчального плану.

Конспект є важливою формою активізації методики викладання економічних дисциплін. Розробляючи конспект, необхідно пам'ятати про встановлення оптимальних співвідношень між описовим матеріалом, теоретичним узагальненням і конкретними прикладами з практики. Вивчення психологічних особливостей сприйняття інформації показало, що при конспектуванні лекцій різного ступеня складності переробка та фіксація інформації відбуваються в плані її згортання з опорою на найбільш інформативні поняття.

При плануванні змісту лекції та часу на її викладання рекомендується закласти певний час для відповідей на запитання (зазвичай наприкінці лекції), а

також для з'ясування засвоєння матеріалу час на опитування (тестування) аудиторії. Проведення контролю на лекції сприяє тому, що студент перед лекцією проглядає конспект попередньої, хоча б у загальних рисах осмислює її зміст, а це добре впливає на якість сприйняття нового матеріалу. Однак, слід помятати, що контроль на лекції результативний тільки тоді, коли він охоплює всіх або майже всіх студентів.

Активне слухання студентами запропонованого на лекції матеріалу залежить від таких чинників:

1. Стимулювання студентів до слухання (повідомлення плану викладення, вимога зробити висновок або аргументувати прослухане, використання цікавого матеріалу).

2. Емоційність, логічність, переконливість, темп і культура мовлення викладача, наявність у ній елементів діалогу.

3. На старших курсах, коли студенти вже мають можливість працювати, можна проілюструвати питання лекції прикладами з практики обліку.

4. Ознайомлення з історією наукового пошуку [5, с. 192].

Одним із засобів, що дозволяють збільшити інтерес до лекції та встановити контакт з аудиторією, слугує постановка дискусійних чи проблемних питань теми. При цьому лектор, коли викладає суть проблеми, висвітлює обставини, що ускладнюють її рішення, і, підготувавши аудиторію до сприйняття висновку, розвиває вирішення проблеми.

Професійна підготовка лектора до викладання матеріалу з облікових дисциплін має зводитися до наступного:

- вміння чітко визначати та реалізовувати мету викладання нових знань;
- усвідомлення внутрішньої логіки дисципліни та взаємозв'язків тем за розділами дисципліни, а також взаємоув'язку з іншими дисциплінами за навчальним планом;
- визначення обсягу основних знань та навичок з кожної теми;
- вміння допомогти студентам засвоїти навчальний матеріал, сприяння становленню особистості студента.

Одним з найважливіших і найбільш застосовуваних методів стимулювання уваги студентів є мотивація матеріалу, який вивчається. Щоб створити інтерес для забезпечення активного сприйняття, розуміння та запам'ятовування студентами матеріалу, викладач обґрунтовує практичне значення питання. Практичне застосування теоретичних знань завжди є найважливішим стимулом до навчання. Зв'язок теорії і практики в облікових дисциплінах видно особливо чітко, що знаходить безпосередню форму вираження у розв'язанні прикладів і ситуаційних завдань.

Формою навчання, при якій викладач організує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички для їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом сформульованих завдань, є практичне заняття.

Формою навчального заняття, в ході якої викладач організує розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентами відповідно сформульованих завдань, є практичне заняття (від лат. *practicos* – діяльний) [6, с. 302]. Практичні заняття з облікових дисциплін покликані показати та довести до свідомості студента зв'язок теорії з практикою, тобто навчити студентів застосовувати теоретичні знання на практиці, використовувати технічні прийоми у вирішенні певних ситуацій, різноманітних облікових розрахунків, що реально можуть мати місце в обліковій, аудиторській практиці на підприємстві тощо.

Будь-яке практичне заняття повинно бути чітко структуроване. Так, практикою вироблено низку вимог, відповідно до яких матеріали практичних занять, повинні містити у собі: назву заняття; дату проведення; цілі заняття; питання та основні поняття, що розглядаються; хід заняття (його текстовий зміст); допоміжні матеріали з теми; список рекомендованих джерел [5, с. 194].

Одним із найбільш суттєвих етапів проведення практичних занять є розв'язування ситуаційних завдань. Однак більшу частину облікових записів студенти повинні виконувати під безпосереднім та постійним впливом

викладача. Перш ніж запропонувати студентам завдання, викладач повинен пояснити порядок вирішення завдань, можливі «підводні камені», проілюструвати техніку заповнення різних облікових форм тощо. Роль викладача не обмежується обов'язками консультанта із незрозумілих питань, наглядача за порядком в аудиторії та пасивного спостерігача за роботою студентів. Іншими словами, обов'язок викладача на практичних заняттях – активно продовжувати процес навчання.

Особливість проведення практичних занять з облікових дисциплін полягає в тому, що як студенту, так і викладачеві доводиться мати справу з різними бланками облікової документації чи безпосередньо з роботою у програмі з автоматизації обліку. Тому необхідно правильно обрати зміст та логіку побудови практичного заняття, щоб забезпечити високу якість викладання, засвоєння матеріалу, здобуття практичних навичок тощо.

Особливі вимоги до практичного заняття зумовлені завданням вищої школи підвищити якість практичної підготовки спеціалістів з обліку та аудиту в умовах конкуренції, панування податкового тиску, неузгодженого законодавства, нерозуміння ролі системи обліку в досягненні стратегічних цілей керівниками деяких підприємств, переході на МСФЗ тощо. Застосування методик, розкритих на лекціях чи опрацьованих студентом самостійно при роботі з підручником, можливо проілюструвати лише на практичних заняттях, тому вони є важливою формою навчального процесу.

Ефективність практичного заняття залежить від якості застосовуваних на занятті дидактичних матеріалів. Вимогами до них є такі:

- завдання повинні враховувати рівень знань, стимулюючи їх подальше поглиблення, тому викладач їх складає з умовою можливості виконання;
- зміст завдань повинен сприяти розумінню закладених в умові економічних та облікових залежностей, змісту П(С)БО тощо;
- практичні завдання повинні сприяти закріпленню теоретичних знань, формувати нові професійні навички [7].

Організація ефективної роботи студентів спеціальності «Облік і аудит» потребує особливого підходу зі сторони викладача, що зумовлено необхідністю творчого підходу до виконання завдань, нестандартного мислення; потребою вміти моделювати певні ситуації в управлінській діяльності, аналізувати ситуації, що фактично склалися, тощо.

Специфіка організації процесу підготовки фахівців облікових професій ускладнюється постійними змінами чинного законодавства, а також повинна передбачити максимальне наближення навчальних занять до умов практичної діяльності. Разом зовнішні та внутрішні фактори викликають неусталеність системи професійної підготовки фахівців цієї галузі. Враховуючи це, доцільним є запровадження такої системи освіти, яка б забезпечувала безперервне підвищення кваліфікації бухгалтера, формування його інформаційної культури, розвиток критичного мислення [8].

Наприкінці нашого дослідження хочеться погодитися з думкою науковців [9], що облікові кадри найвищої категорії є золотим фондом будь якої країни.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Отже, за результатами дослідження можна зробити такі загальні висновки.

1. На сучасному етапі одним із головних завдань ВНЗ економічного спрямування є підготовка кваліфікованих спеціалістів, у тому числі з обліку та аудиту, що володітимуть високим рівнем фахових знань, вмінь, навичок. Але щоб якісно підготувати майбутнього фахівця, потрібно дати йому практичні навички роботи, а для цього необхідно викликати у студента інтерес до професійно-практичних дисциплін. Успішне розв'язання цих завдань залежить від навчального процесу, теоретичного та практичного змісту професійної підготовки.

2. Лекція визнана провідною формою організації навчання, оскільки в ній послідовно та систематизовано розкриваються основні питання методології. Лекція як форма організації навчання має позитивні якості, а саме: можливість врахування специфіки аудиторії, емоційний вплив на слухача, врахування найновітніших наукових досягнень, безпосередній контакт з аудиторією,

можливість критично оцінювати процес засвоєння матеріалу, можливість раціонально використовувати час тощо.

3. Правильно організовані практичні заняття з облікових дисциплін є важливою формою навчального заняття студентів, оскільки дозволяють сформувати в них професійні навички, закріпити отримані на лекції теоретичні знання та пов'язати їх з практичною діяльністю в сфері обліку, контролю, аудиту, аналізу тощо.

4. Вважаємо необхідним вирішити на державному рівні питання підготовки фахівців з обліку та аудиту виключно вищими навчальними закладами економічного спрямування, заборонив це здійснювати непрофільним закладам освіти.

У якості перспектив подальших досліджень може бути вивчення особливостей побудови самостійної роботи студентів спеціальності «Облік і аудит» з метою підвищення її результативності.

Література:

1. Карпенко О.В. Управлінський облік: організація, методологія, методика викладання. Монографія. – Полтава: РВЦ ПУСКУ, 2005. – 341 с.
2. Педагогіка: Навчальний посібник для студентів / За ред. Ю.К. Бабанського. – М.: Просвещение, 1983. – 608 с.
3. Дидактические технологии в высшей школе : [Учеб. пособие для вузов по пед. спец.] / Д. В. Чернилевский. – М. : Юнити, 2002. – 437 с.
4. Артюшина М.В. Сутність та особливості інноваційно-зорієнтованого підходу у сучасній вищій освіті: Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини / Гол. ред.: Мартинюк М.Т. – Умань: ПП Жовтий О.О., 2009. – Ч. 3. – 229 с.
5. Смержанюк Т.П. Шляхи вдосконалення методики викладання економічних дисциплін у вищих технічних навчальних закладах // Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології: Збірник наукових праць. – Херсон, 2009. – № 1. – С. 190-197.

6. Кузмінський А.І. Педагогіка вищої школи: Навчальн. посіб. – К.: Знання, 2005. – 486 с.

7. Аксьонова О.В. Методика викладання економічних дисциплін. Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2006. – 708 с.

8. Кравченко О.В. Концепція підготовки фахівців з обліку та аудиту в контексті інтеграційних і глобалізаційних процесів / О.В. Кравченко // Междисциплинарные исследования в науке и образовании. – 2012. – № 1К. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mino.esrae.ru/158-1167>.

9. Гладких Т.В. Шляхи покращення підготовки конкурентоспроможних фахівців з обліку і аудиту / Т.В. Гладких, В.О. Подольська // Проблеми управління навчальним процесом при підготовці фахівців напряму «Облік і аудит»: збірник тез доповідей Міжнародної навчально-методичної конференції (10-11 грудня 2009 р.) / ДВНЗ «Українська академія банківської справи Національного банку України». – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. – С. 18-22.

У статті розглянуто організацію та теоретико-методичне обґрунтування системи викладання облікових дисциплін у вищих навчальних закладах економічного спрямування, а також напрямки її вдосконалення. Зроблено акценти на необхідності підвищення якості практичної підготовки фахівців з обліку та аудиту в умовах конкуренції, панування податкового тиску, неузгодженого законодавства, поступового впровадження та переходу на Міжнародні стандарти обліку та звітності.

Ключові слова: навчальний процес; облікові дисципліни, мотивація; лекція; практичне заняття.

Москалюк А.А., Чернецкая О.Ю. Направления совершенствования системы преподавания учетных дисциплин в высших учебных заведениях экономического профиля

В статье рассмотрены организация и теоретико-методическое обоснование системы преподавания учетных дисциплин в высших учебных

заведениях экономического направления, а также пути её усовершенствования. Сделаны акценты на необходимости повышения качества практической подготовки специалистов по учету и аудиту в условиях конкуренции, господства налогового давления, несогласованного законодательства, постепенного внедрения и перехода на Международные стандарты учета и отчетности.

Ключевые слова: учебный процесс; учетные дисциплины, мотивация; лекция; практическое занятие.

Moskaluyk G.A., Chernetskaya O.Y. Improving teaching accounting disciplines in economic higher education institutions

The article deals with the organization, the theoretical and methodological substantiation of the teaching system of the accounting disciplines in economic higher education institutions and directions of its improvement. The article emphasizes the need to improve the quality of practical training in accounting and audit in the conditions of competition, domination tax pressure, inconsistent legislation, gradual implementation and adoption of International standards of accounting and reporting.

Keywords: learning process; motivation; accounting disciplines; lecture; practical training.